

Kommunstyrelsen

Svar på motion från Marcus Molinder (sd) om att skapa en demokratiberedning i Timrå kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

Föreslå kommunfullmäktige avslå motionen.

Ärendet

Marcus Molinder (SD) har i motion, den 21 april 2017, föreslagit kommunfullmäktige besluta att skapa en Demokratiberedning i Timrå kommun enligt nedan:

Att omgående påbörja arbetet med att bygga upp denna beredning från grunden.

Att samtliga partier finns representerade i Demokratiberedningen i Timrå.

Att fokus ska ligga på demokratin i beredningens arbete.

Att beredningen kommer jobba enligt förslagspunkterna i motionen.

Kommunfullmäktige har remitterat motionen till kommunstyrelsen för yttrande.

Kommunledningskontoret ställer sig som beredningsorgan väldigt positivt till samtliga förslag till konkreta åtgärder för att stärka demokratin, med utveckling av medborgarinflytande och dialog; förtroendeförstärkande åtgärder för det demokratiska systemet; omvärldsbevakning; stimulera ungas deltagande m.m. Frågan är om det krävs en särskild beredningsform för att arbeta med dessa frågor under kommunfullmäktige?

Kommunledningskontoret gör bedömningen att det redan finns ett organ, kommunfullmäktiges presidium, som även bjuder in gruppleddare från samtliga representerade politiska partier till presidieträffar. Där diskuteras hur dialog med medborgarna kan främjas, hur demokratin kan utvecklas och förvaltas inom den representativa demokratin ramar och hur debatt och meningsutbyte kan främjas i kommunfullmäktige. Flera åtgärder genomförs nu som ett utfall av dessa samtal: allmänpolitisk debatt, webb-sändningar av fullmäktige och digitalt stöd för sammanträden m.m. Presidiet lägger även förslag till kommunfullmäktige, som bereds av kommunstyrelsen, om hur det demokratiska styret ska utvecklas för att möta framtidens utmaningar, främja de förtroendevaldas delaktighet och allmänhetens förväntningar.

Det finns därmed ett utpekat ansvar, kommunfullmäktiges presidium, och ett fora med bredare representation, presidieträffen, som kan tillhandahålla de funktioner som efterfrågas. Motionären i fråga är i egenskap av gruppleddare för Sverigedemokraterna kallad och representerad i träffen. Presidiet har även fått frågan om utredning av den politiska organisationen återremitterad till sig och bör ta ställning till frågan om demokratiberedning i det utredningsuppdrag som ska se över den politiska organisationen

och arbetsformerna inför nästa mandatperiod. Av dessa anledningar föreslår kommunledningskontoret att kommunstyrelsen beslutar avslå motionen.

Om kommunfullmäktige vill ändra namnet på, och formalisera, arbetet med presidieträffen till ett uttalat demokratiorgan med beredande funktioner är det fullt möjligt.

Då motionären hänvisar till att andra kommuner i länet har särskilda demokratiorgan, och att det är av vikt att inrätta en demokratiberedning med bestämt uppdrag, bifogas en liten kunskapsöversikt och omvärldsbevakning som underlag för motionssvaret.

Ärendets tidigare behandling

Kommunfullmäktige har beslutat att remittera motionen till kommunstyrelsen för yttrande, 2017-06-12 § 117.

Beslutsunderlag

Motion om att skapa en demokratiberedning i Timrå kommun, Marcus Molinder (sd)
2017-04-21.
Vision 2025

Protokollsutdrag till
Kommunfullmäktige
Marcus Molinder (sd)

Exp / 2017

Omvärldsbevakning och demokratiorgan i vår omgivning

Om fullmäktigeberedningar

Det har blivit vanligt med inrättande av beredningar direkt under kommunfullmäktige. Kommunallagen medger denna typ av beredningar för ett ärende eller grupper av ärenden, såväl i tillfällig som permanent form. En sådan fullmäktigeberedning kan ersätta kommunallagens krav på beredning i nämnd innan beslut. Dock ska då berörda sektorsnämnder få möjlighet att yttra sig. Kommunstyrelsen ska alltid ges tillfälle att yttra sig efter en sådan beredning och innan fullmäktigebeslut (KL §§ 26-28).

Ibland förekommer fullmäktigeberedningar parallellt med att sektorsnämnderna med tillhörande förvaltningar avskaffas, till förmån för en kommunstyrelse med utskott och en gemensam förvaltningsorganisation. Ofta inrättas de i kombination med en traditionell nämndstruktur. Under förra mandatperioden 2010-2014 var det 132 av Sveriges kommuner som hade någon typ av beredningsorgan direkt under kommunfullmäktige (Fullmäktigeberedningar, SKL 2013 s. 9.)

Fördelen med denna typ av beredningar är att förtroendevalda i fullmäktige kan ta direkt initiativ i en sakfråga i beredande organ, utan att gå via traditionell beredning av en eller flera tjänstepersoner i förvaltningsorganisationen. De med fullmäktigeuppdrag kan initiera ärenden och vara med i tidiga skeden. Inte sällan har dessa beredningar inrättats för att förstärka fullmäktiges aktivitet, funktion och makt i förhållande till förvaltnings- och

nämndsorganisationen. Det har även funnits ett direkt uppdrag att fullmäktiges ledamöter ska föra direkt dialog med medborgarna. Beredningarna har även syftat till att göra fullmäktigeuppdraget intressant och vitalt och på det sättet locka till bredare delaktighet.

De kritiska invändningarna har varit att beredningarna ofta upplevs som pratklubbar utan formell rätt att fatta egna beslut och som inte påverkar den egentliga beslutsprocessen. Det har i många avseenden varit en utmaning att få beredningarna att hänga samman med kommunens övriga politiska verksamhet och organisation. Det har även framkommit att kommuner som skyndsamt har tillsatt beredningar, utan preciserade syften och funktion och utan gemensam samsyn kring vad de ska syfta till, inte lyckats uppnå de fördelar som beredningsformen avser att uppnå. Detta kan naturligtvis lösas med en tydlig styrning av beredningarna från kommunfullmäktige. (Utveckla fullmäktige – Javisst, men hur!, SKL 2010; Fullmäktigeberedningar, SKL 2013).

Nationell demokratiberedning

Regeringen har nyligen utrett demokratiutvecklingen i en demokratiutredning *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5) med två syften:

- Öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin
- Stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen

Utredningen presenterade sitt resultat 2016 och föreslår bland annat att ett nytt mål för demokratipolitiken antas: "en hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande". För att uppnå målet föreslår utredningen att regeringen ska vidta åtgärder inför och mellan valen som syftar till att öka den politiska jämlikheten.

Det konstateras att det fortfarande finns ett brett samhällsintresse hos allmänheten men att det inte är partipolitiken som engagerar och framstår som en lockande påverkansmetod. Utredningen föreslår åtgärder för att öka de utomparlamentariska möjligheterna att påverka samhällsutvecklingen. Sänkt rösträttsålder till 16 år nämns som ett förslag för att öka ungdomars engagemang. Det kan testas som försöksverksamhet på kommunal nivå. Utredningen rekommenderar även att former införs för att främja de ungas delaktighet i beslutsprocesserna samt att kunskap ska föras in om den lokala demokratin i det nationella skolutvecklingsprogrammet.

Demokratiberedningar i vår omgivning

Landstinget och tre av länets kommuner har *någon* typ av beredningar: Sundsvall, Härnösand och Sollefteå.

Härnösands kommun har inrättat en tillfällig beredning för att ta fram ett program för demokrati och inflytande i Härnösands kommun. Programmet är inte antaget men har varit ute på remiss innan sommaren. Där föreslås en utredning om möjligheten att inrätta ett politiskt organ för demokratifrågor, antingen som nämnd eller beredning under fullmäktige. Det finns således inget permanent demokratiorgan i Härnösand, förutom kommunfullmäktige.

Sundsvalls kommun har sedan 2000 haft någon typ av demokratiberedning, antingen som separat beredning eller som ett direkt uppdrag på kommunfullmäktiges presidium. Nuvarande ordning med en fullmäktigeberedning för demokrati och uppföljning beslutades 2014 och har som uppdrag att politiskt följa upp kommunkoncernens verksamhets- och ekonomiska resultat, vitalisera arbetet i kommunfullmäktige och i förlängningen även utveckla demokratin i Sundsvalls kommun. Den består av representanter för samtliga partier som finns representerade i kommunfullmäktige, och med en ledamot eller ersättare som sitter i kommunfullmäktige.

Sollefteå kommun har formellt utsedda och permanenta beredningar direkt under kommunfullmäktige, däribland en demokratiberedning. Beredningarnas uppgift är att arbeta med de stora strategiska och långsiktiga frågor som kommunen står inför. Demokratiberedningen ansvarar även för de utbildningar som prioriteras för kommunfullmäktige.

Landstinget Västernorrland demokratiberedning består av en ledamot från varje i fullmäktige representerat parti samt ytterligare en ledamot från det största partiet, totalt nio ledamöter. Demokratiberedningen har till uppgift att driva landstingets inre demokratiutveckling. Det handlar om landstingets politiska arbetsformer och beslutsprocesser. Målet är ett starkt regionfullmäktige med engagerade och motiverade ledamöter. Beredningen svarar för fullmäktiges utbildningar.

I Timrå kommun har presidiet, efter dialog på en presidieträff, lagt fram förslag till en utredning av den politiska organisationen. Förslag till utredning avseende nämnders politiska sammansättning, arvode och fullmäktiges sammanträdestider återremitterades till presidieträffen för att överväga en utredning av den politiska organisationen (KF 2017-06-12 § 91). När presidiet och kommunstyrelsen bereder ärendet igen till kommunfullmäktige tar de således ställning till hur den politiska organisationen ska utredas för att fatta ett beslut om sammansättning, villkor och sammanträdesformer för nästa mandatperiod. Hanteringen av det ärendet avgör även frågan om en eventuell demokratiberedning ska utredas och därigenom eventuellt inrättas.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Andreaz Strömgren
Kommunchef